

*Wstępne badanie
edukacji zawodowej i technicznej w Polsce (SBBP)
„Analiza wyzwań oraz potrzeb w edukacji zawodowej i
technicznej z perspektywy przedsiębiorstw w Polsce”*

*Konferencja końcowa (online) – prezentacja rezultatów i dyskusja
(18.06.2020) – Sesja III (Badania i zagadnienia strategii edukacyjnej)*

Agenda

1. Przedstawienie projektu eksploracyjnego „SBBP“
2. Cele projektu SBBP
3. Działania i metodologia badawcza
4. Rezultaty i rekomendacje
5. Dalsze kroki i dyskusja

1. Przedstawienie projektu eksploracyjnego „SBBP”

Kontekst informacyjny projektu

- Międzynarodowe działania dot. kształcenia dualnego – cel stanowiło nawiązanie ściślejszej współpracy między Niemcami a Polską (2017)
- Pomysł na powstanie i realizację projektu (2017)
- TU Dortmund otrzymało rekomendacje Ministerstwa Edukacji i Badań Naukowych Niemiec do rozpoczęcia projektu „SBBP”
- „Badanie eksploracyjne dotyczącego kształcenia zawodowego w Polsce”
- Czas trwania projektu: 1 września 2018 do 30 czerwca 2020

Kontekst informacyjny projektu

- Główny cel: identyfikacja i zebranie pomysłów na zastosowanie i opracowanie scenariuszy dla wybranych elementów „rozwiązań dotyczących kształcenia dualnego” w systemie kształcenia zawodowego w Polsce
- Kryteria dla międzynarodowych badań dot. kształcenia zawodowego i technicznego
  1. Współpraca między rządami, przedsiębiorstwami i partnerami społecznymi
  2. Nauczanie w procesie pracy (poprzez pracę)
  3. Drożność i równoważność (systemu edukacji)
  4. Akceptowalne społecznie narodowe systemy edukacji
  5. Wykwalifikowany personel (nauczyciele kształcenia zawodowego)
  6. Badania dot. kształcenia zawodowego i rynku pracy

Partnerstwo i zadania w projekcie SBBP

Partnerzy projektu

- Projekt i realizacja badań eksploracyjnych
- International TVET Research
- Transfer rekomendacji dot. wyników

- Organizacja i implementacja szkoleń i prezentacji
- Project management i strona internetowa

- Networking i transfer działań
- Tłumaczenia i organizacja workshopów
- Przygotowanie konferencji

2. Cele projektu SBBP

Główne cele projektu SBBP

1. Analiza potrzeb dot. kształcenia dualnego w Polsce (Kształcenie zawodowe i dalsza edukacja w Polsce i w Niemczech)
2. Przedstawienie propozycji do wprowadzenia selektywnych elementów dot. kształcenia dualnego do szkół zawodowych i firm
3. Opracowanie sugerowanych rozwiązań do implementacji na poziomie politycznym (współpraca na poziomie ministerialnym), biorąc pod uwagę dodatkowe przyszłe projekty

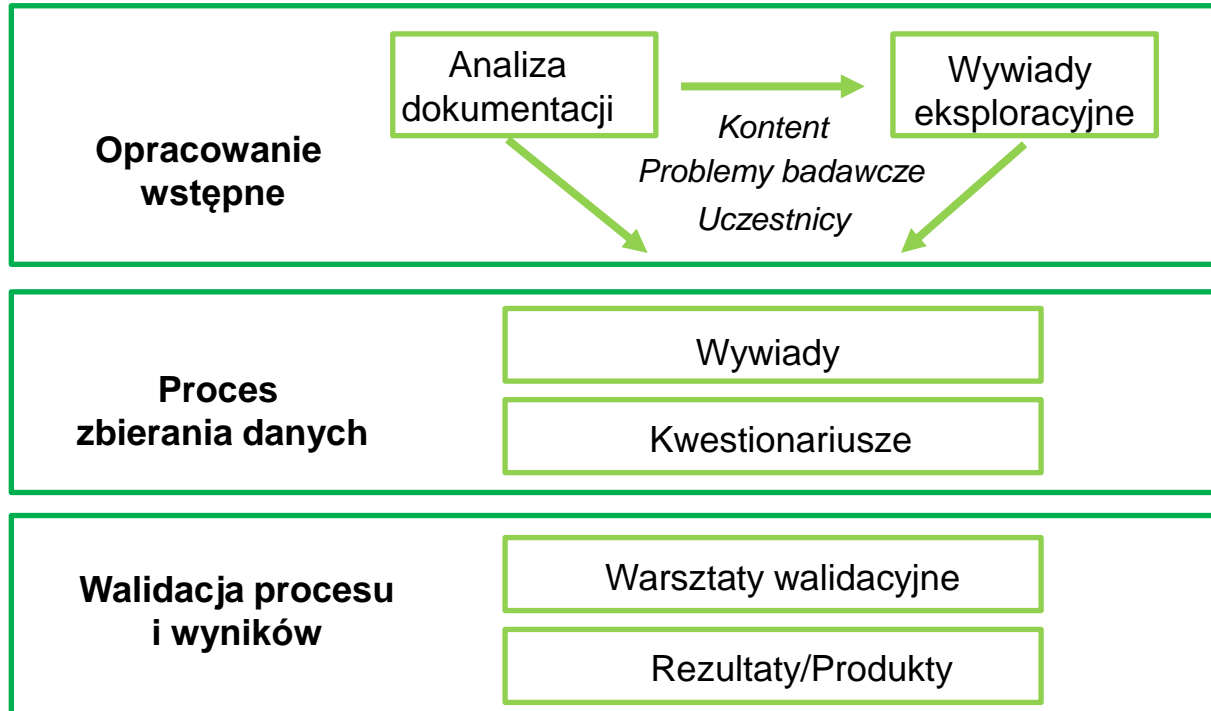
3. Działania i metodologia badawcza

Harmonogram działań i procesu badawczego

Plan badania

Metodologia badawcza i proces

Perspektywy analizy

- Rozwój i ulepszanie systemu kształcenia dualnego w Polsce
- Analiza zapotrzebowania na kwalifikacje z perspektywy rynku pracy
- Transfer rekomendacji

Wywiady

Warsztaty walidacyjne

Kwestionariusze

Podsumowanie rezultatów: Transfer rekomendacji i raport finalny

Przykład pytań i ich analizy

- Przykład pytania z wywiadu: „*Gdyby miałby/miałaby Pani taką możliwość, co zmieniłby Pan/zmieniłaby Pani w polskim systemie edukacji zawodowej i technicznej?*“
- Stwierdzenie: „(...) Zwłaszcza jeśli zrozumiemy, że nauczyciel, który jest najlepszym inżynierem w szkole, zarabia tyle samo, co inni pracownicy w szkole niebędący inżynierami. To właśnie nie działa w systemie.”
- Oferta materialna dla nauczycieli szkół zawodowych jest nieodpowiednia i utrudnia rekrutację młodych nauczycieli.
- Rekomendacja: Wynagrodzenie nauczycieli powinno wzrosnąć, aby zachęcić do zawodu młodych ludzi, zwłaszcza w porównaniu ze stanowiskami na prywatnym rynku pracy.

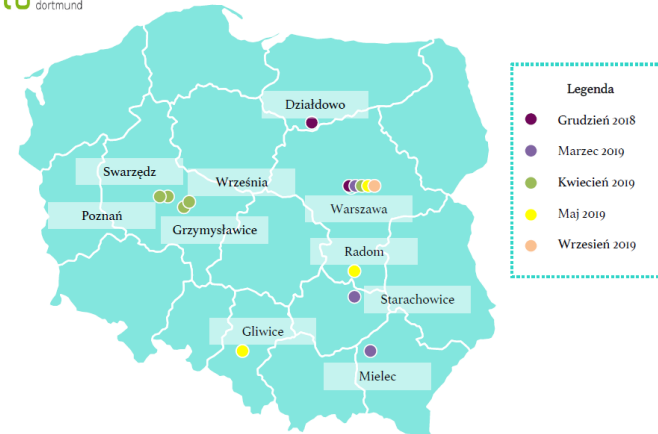
Uczestnicy projektu i metody badawcze

	Z politykami	Z firmami	Z instytucjami edukacyjnymi	Z partnerami społecznymi
Wywiady eksploracyjne/ wywiady ustrukturyzowane	4 / 0	9 / 6	7 / 21	0 / 1

- 4 tygodnie podróży po Polsce (od 18.12.2018 do 19.05.2019)
- Dokumentacja wywiadów (nagrania audio, protokoły spotkań, zdjęcia)
- Dystrybucja kwestionariuszy (6 szkół/Centrów Kształcenia Zawodowego)
- Warsztaty walidacyjne w Warszawie (wrzesień 2019)

Wyjazdy poświęcone zebraniu danych w Polsce w latach 2018 i 2019

4. Wyniki i rekomendacje

Wyniki: Konkluzje na podstawie wywiadów

- *Współpraca* między instytucjami edukacyjnymi, politycznymi i przedsiębiorstwami jest niewystarczająco zinstytucjonalizowana na poziomie regionalnym / krajowym.
- *Centa Kształcenia Zawodowego (CKZ)* oferują dobrą możliwość przekazywania wiedzy i umiejętności potrzebnych w przedsiębiorstwach uczniom i pracownikom.
- Obecna *reformacja edukacji* jest postrzegana różnie – od akceptacji i doceniania *prawdziwej poprawy* poprzez uznanie jej jako nieskutecznej próby wprowadzenia *kosmetycznych zmian* w systemie.

Wyniki: Konkluzje na podstawie wywiadów

- *Istnieją wyraźne **rozbieżności** między regionami **miejskimi** i **wiejskimi** w wyposażeniu szkół zawodowych.*
- *Polski system edukacji jest szczególnie **otwarty** i oferuje każdej młodej osobie realną szansę na uzyskanie dostępu do szkolnictwa wyższego. Dlatego ma tendencję do **promowania postępu społecznego**.*

Wyniki: Konkluzje na podstawie wywiadów

- Warto rozważyć **zachęty finansowe** dla nauczycieli nowocześniejszych dyscyplin, takich jak np. mechatronika. Wielu specjalistów w tej dziedzinie wybiera obecnie sektor prywatny, w związku z czym brakuje nauczycieli zaawansowanych technologii w szkołach branżowych i technikach.
- Wydaje się, że szkoły zawodowe powinny dostosować swoje programy nauczania również do **globalnych**, oprócz regionalnych, **warunków rynku pracy**. Ta sugestia dotyczy zwłaszcza dużych miast, gdzie firmy, na przykład z Chin, mogą zaoferować współpracę w dziedzinach, które dotychczas nie były zbyt popularne, jak na przykład zawód stroiciela pianina.
- **Trójstronna współpraca szkół, uczelni i firm** jest dobrym przykładem do naśladowania. Uczniowie mogą brać udział w zajęciach oferowanych przez uczelnie techniczne, a także odbywają praktyki w firmach.

Wyniki: Konkluzje na podstawie wywiadów

- *Kształcenie techniczne i zawodowe mogłoby stać się **samodzielną dyscypliną akademicką**. Dzięki temu można by w większym stopniu skupić się na ulepszaniu tego typu kształcenia w Polsce, a także poprawić ogólny wizerunek tej formy kształcenia w polskim społeczeństwie.*
- *Uczniowie są bardziej zainteresowani odbyciem praktyki w firmach, które zakładają całą **klasę patronacką**, nie zaś wspierają np. tylko jednego lub dwóch uczniów.*
- *Wydaje się, że kolejnym dobrym krokiem w kierunku rozwoju kształcenia zawodowego i technicznego w Polsce mogłoby być stworzenie **mniejszych, bardziej szczegółowych i wyspecjalizowanych modułów**, w ramach których uczniowie zdobywają wiedzę.*

Ogólne konkluzje i rekomendacje

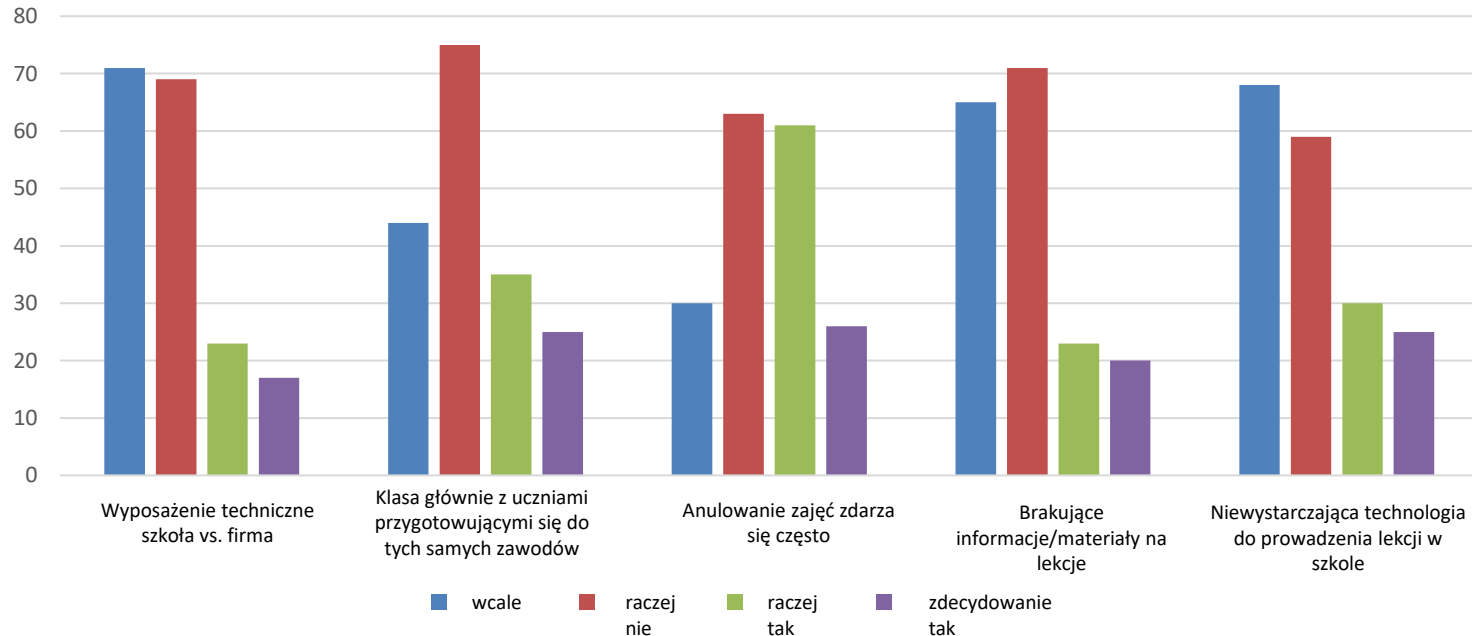
- Aktualna **reforma edukacji** (2017) jest postrzegana różnorodnie – Prawdziwa poprawa vs. mało skuteczne zmiany.
- Wzrasta chęć **firm** do **zaangażowania się** w szkolenia zawodowe (zajęcia patronackie, staże).
- Dyskusja na temat **pozycji nauczycieli** szkół zawodowych (wynagrodzenie, wizerunek) i **szkolenia zawodowego** („edukacja mniej atrakcyjna”).
- Rozbieżności między regionami **miejskimi** i **wiejskimi**.
- Brak strategicznej orientacji szkół zawodowych na poziomie **regionalnym**.

Uczenie się skupione na procesie pracy- Ankiety

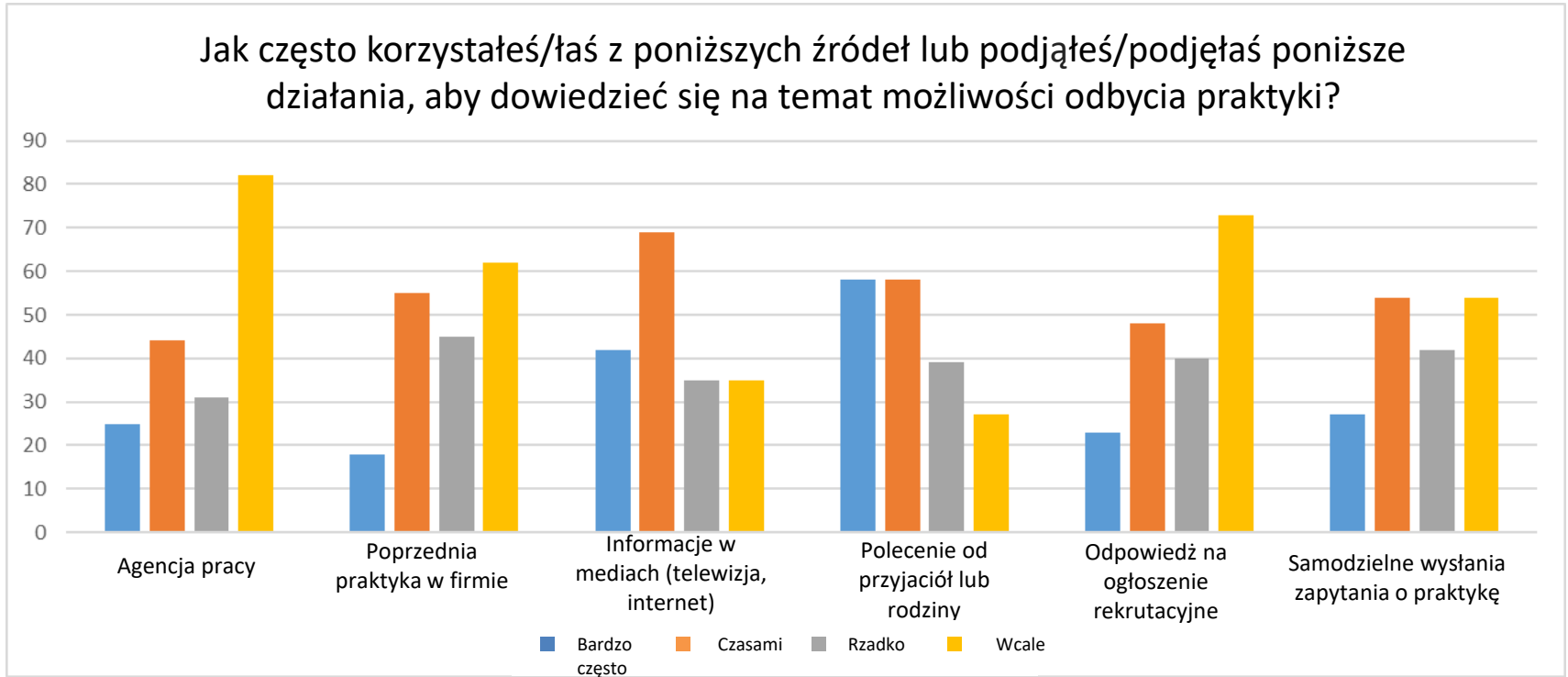
	Uczenie się podczas procesu pracy	Uczenie się w CKP	Uczenie się w ramach projektu	Samosterowane uczenie się	Tekst ze wskazówkami	Warsztat treningowy	Samorganizowane uczenie się	Metoda 2 kroków	Metoda 4 kroków
Brak odpowiedzi	18	16	17	13	17	17	16	15	16
Zawsze	43	41	10	30	7	21	26	5	8
Często	52	79	46	76	33	56	64	21	19
Rzadko	33	39	70	43	52	60	59	25	21
Nigdy	34	19	39	28	34	30	19	23	22
Nie wiem	26	12	24	16	62	22	22	117	120

Rezultaty: Konkluzje bazujące na kwestionariuszach

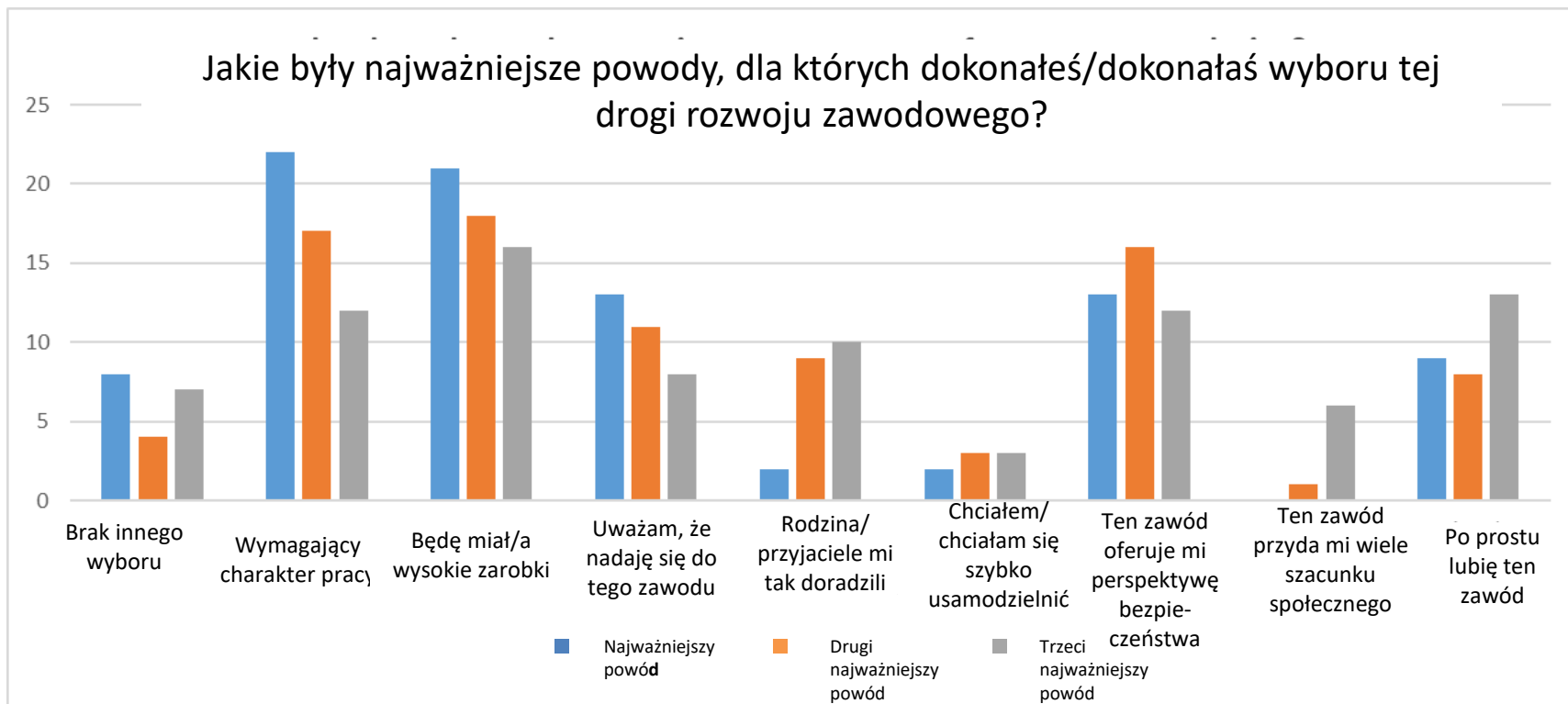
Warunki ramowe w szkołach zawodowych

Rezultaty: Konkluzje bazujące na kwestionariuszach

Rezultaty: Konkluzje bazujące na kwestionariuszach

Oświadczenie dot. wyników (walidacja) – Uczniowie

- *Uczniowie techników i szkół branżowych potrzebują więcej **praktycznego doświadczenia** w firmie.*
- *Należy zbadać, co można ucznić w celu promocji **udziału kobiet** w zawodach technicznych.*
- *Absolwenci szkół technicznych i branżowych nie mają jeszcze wystarczających kwalifikacji, **aby płynnie wejść na rynek pracy**. Warto zatem zaktualizować treść nauczania poszczególnych zawodów.*

Oświadczenie dot. wyników (walidacja) – Aspekty instytucjonalne

- *Tworzenie **klas patronackich** powinno być nadal promowane (i badane) (studia przypadków udanych i nieudanych modeli klasy patronackiej z perspektywy edukacyjnej i biznesowej).*
- *Tworzenie zakładów kształcenia praktycznego (CKP) w regionach ze znacznym udziałem **MSP**.*

Oświadczenie dot. wyników (walidacja) – Współpraca i wizerunek

- *Niewysoki **prestiz** kształcenia zawodowego w polskim społeczeństwie powinien być szczegółowo zbadany*
- ***Instytucjonalizacja dialogu** na temat projektowania kształcenia zawodowego między państwem, partnerami społecznymi i firmami (lub ich grupami interesów), aby móc systematycznie i celowo reagować na zmieniające się wymagania*

Oświadczenie dot. wyników (walidacja) – Badania i edukacja

- *Nauczyciele szkół zawodowych potrzebują **systematycznej formy wykształcenia pedagogicznego**. Obecnie planowane kursy pedagogiczne mogą nie spełniać odpowiedniej funkcji.*
- ***Kwalifikacje** powinny zostać przekształcone w **moduły zorientowane na kompetencje**, które mogą być łączone w zależności od potrzeb, a tym samym promować dalsze kształcenie i trening.*
- *Wdrożenie i konsekwencje reformy edukacji oraz związany z tym proces restrukturyzacji systemu kształcenia zawodowego i technicznego powinny zostać **naukowo zbadane**.*

5. Dalsze kroki i dyskusja

W skrócie - wyzwania dot. projektu

- Reforma w trakcie wdrażania – ciekawy czas na badania lub selektywne przypatrzenie się systemowi
- Różne rozumienie dualności w kształceniu zawodowym – współpraca między przedsiębiorstwami a jednostkami edukacyjnymi dot. miejsca nauki
- Wrażliwość (interkulturowa) i zaangażowanie na poziomie politycznym
- Język obcy – Wywiady w języku rodzimym z tłumaczami

Dalsze kroki

- Wyniki zostaną podsumowane i będą dostępne w raporcie końcowym (w tłumaczeniu na język polski)
- Raport zostanie przedłożony ministerstwu zajmującym się edukacją w Polsce i w Niemczech
- Opracowanie pomysłów na projekty follow-up z Polsko-Niemiecką Izbą Przemysłowo-Handlową w Polsce (lub innymi partnerami?)
- Po analizie powstają teraz pomysły na rozwiązania dot. kształcenia dualnego w Polsce

Dziękujemy za uwagę!

Zapraszamy do pozostania z nami w kontakcie i do dalszej dyskusji!

Prof. Dr Dr h.c. Thomas Schröder

Kierownik Katedry, Instytut Pedagogiki Ogólnej i Zawodowej, Wydział Pedagogiki, Psychologii i Socjologii, Uniwersytet Techniczny w Dortmundzie
Email: thomas-werner.schroeder@tu-dortmund.de

Dr Sven Schulte

Kierownik naukowy projektu
E-mail: sven.schulte@tu-dortmund.de

Dr Joanna Dolinska

Pracownik naukowy
E-mail: joanna.dolinska@tu-dortmund.de

Thilo J. Ketschau

Pracownik naukowy
E-mail: thilo.ketschau@tu-dortmund.de

Mareike Menzel

Pracownik naukowy
E-mail: mareike.menzel@tu-dortmund.de

